

a feltalálók érdeke, mint a kizárkózással járó hátrányok és mellőzések teszik ajánlatossá.

Fejtegetéseim befejezéséül legyen szabad ismételtén kifejezést adni azon óhajomnak, hogy a szabadalmi reform a lehető közeledést tanusítsa a német törvényhozáshoz, mely a szabadalmi jog nehéz terén a legnagyobb haladást és utánzásra méltó példát repräsentál. Meggyőződésem szerint a szabadalmi ügy egész jövője azon elvek tovább fejlesztésében rejlik, melyek a német jog alapjául szolgálnak. Akárhány német törvényt lemásoltunk már, mely viszonyainkkal kellő összhangzásba nem hozatott. A szabadalmi törvéynél ellenben alkalom nyílnék arra, hogy egy német munkálatból hasznot huzzunk, mely a szabadalmak terén minden országban tett tapasztalatokat lelkiismeretesen értékesíti. Természetesen itten sem lehet szó a szó szerinti reproductióról, mert a német törvény recepciójánál a mi viszonyaink mindig szem előtt tartandók. Különösen hazai magánjogunk és per-jogunk, melylyel a szabadalmi ügy gyakorlatának sok tekintetben számolnia kell, nemcsak kívánatos, hanem szükségessé teszik, hogy a szabadalomsértésre vonatkozó határozatok tényleges jogállapotunkra való tekintettel gondos megfontolás tárgyává tétessenek, hogy tehát a szabadalmi jog megalkotásánál kiváló czivilisták is közreműködjenek. A kereskedelmi ministeriumok és jogtudósok együttes működéséből aztán egy oly mű származhatik, mely a nemzetgazdaság és a feltaláló érdekének egyaránt megfelel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Czégváltozás esetén, amennyiben az előbbi czég töröltetik, a korábbi törvények alapján bejegyezve volt női hozomány az új czégnél be nem jegyezhető.

Mszigeti kir. törvsvék. Az O—F. és P—F. közös kérvénye alapján az O. és P. czég alatt fennállott, a társas czégek 4. lapjára bejegyzett közkereseti társaságnak megszűnte és a P—F. neve alatt fennálló vas- és fűszerkereskedés czége az egyéni czégek jegyzékébe bejegyeztetik, folyamodó P—F. értesítettik, hogy a P—M. javára az O. és P. czégre bejegyzett 4000 frt, amennyiben ezen czég megszűnt, a P—F. czég alatt fennálló üzletre a kereskedelmi törvény 552. és a csödtörvény 268. § értelmében ezen utóbb említett czégre be nem jegyezhető. Értesítettik továbbá, hogy üzletbeli aláírásait a folyamodónak kiadott 4. drb. czimpéldányon látható aláírással azonos alakban teljesítse.

A debreczeni kir. ítélő tábla. Az e. b. végzésének nem nehezített része érintetlenül marad, felfolyamodással megtámadott az a része pedig, melylyel a 4000 frt női hozomány bejegyzése

megtagadtatott, megváltoztatik és az O. és P. czégre bejegyzett 4000 frt női hozománynak a P—F. czégre való átjegyzése elrendeltetik:

Mert a 4000 frt női hozomány, az O. és P. czégre az 1875. évi XXXVII. t. cz. 552. § alapján lett bejegyezve, a cég megváltozása pedig ezen a cég megváltozása előtt keletkezett kötelezettségre, mely az üzlettel együtt ruháztatott át P—F-re, befolyással nincsen.

A m. kir. kuria. A másodbiróság végzésének megváltoztatásával az elsőfokú bíróság végzése hagyatik helyben.

Ennek folytán az eljáró kir. törvszék utasittatik, hogy a kereskedelmi egyéni cégjegyzék 396. lapján P—F. czégnél 397/2. sz. alatt a 8-ik rovatban, a felhívott másodbirósági határozat alapján foganatosított bejegyzést törölje s a törlést a jelen határozatra hivatkozással a cégjegyzék idézett lapján szabályszerűleg jegyezze be, továbbá, hogy a jelen határozatot hiteles alakban a felfolyamodó ministeri biztossal is közölje.

Indokok: A társas cég, melyre az egyik cégtag nevének hozománya a keresk. törvény életbeléptetése alkalmával, ennek a törvénynek 552. §-ában foglalt rendelkezésénél fogva az új cégjegyzékbe bejegyeztetett, ugyanazon társas-cég tagjainak az 1891. évi 1999. számú beadványhoz A) alatt csatolt közjegyzőileg hitelesített nyilatkozata s kérelme alapján a cégjegyzékből töröltetvén; ezáltal ez a társas-cég a reá vonatkozó összes bejegyzésekkel együtt jogilag megszűnt, ezen cég kitörlése által tehát hatályát veszítette az a jogelőny is, melyet az 1881. XXVII. trvcikkbe foglalt csődtörvény 267. § második bekezdése a korábbi törvények alapján bejegyezve volt női hozománynak nyújtott.

Minthogy P—F. az 1999. sz. beadványában a saját „P—F.“ egyéni cégének a bejegyeztetését kérte, az eljáró kir. trvszék a csődtörv. 267. § első bekezdése alapján helyesen tagadta meg a női hozománynak ezen a fennállott társas cégtől teljesen különböző új czégnél kért bejegyeztetését.

A másodbirósági végzés alapján eszközölt bejegyzés a „Központi Értesítőben“ közzé téve nem lévén: a jelen határozattal elrendelt törlés közzétételének a szüksége sem forog fenn.

(1892. január 8-án 1547/sz. 1891).

*

A váltóbiróság hatásköre a megtámadási keresetek elbírálására kiterjed.

A veszprémi kir. törvényszék: Jelen megtámadási pernek elbírálására hatáskörét ezen kir. tvszék mint váltóbiróság megállapítja, és az általa 1890. évi 7021. sz. a. hozott végzéssel W. és társa utóda javára 324 frt 20 kr. az 1890. évi 7322. sz. végzéssel T—h javára 800 frt, az 1890. évi 7377. sz.

végzéssel W—M-né részére 167 frt, végre az 1890. évi 7381. sz. a. végzéssel R—T. részére 880 frt váltóösszegek és járulékaik erejéig elrendelt s a balaton-füredi kir. jbiróság kiküldötte által A—B és neje ellen 1890. szeptember 1-én foganatosított biztosítási és kielégítési végrehajtásokat a 9297. sz. végzés szerint Dr. R—A-nak engedményezett zálogjoggal és összes követelményeivel együtt a közadós A—B és neje D—B csödhitelezőivel szemben hatálytalannak nyilvánítja.

A perköltséget kölcsönösen megszünteti.

Indokok: W. és társa utóda czég ugy W—M-né alperesek a tárgyaláson meg nem jelenvén, ezek az ötöd rendü Dr. R—A védelméhez csatlakozóknak voltak tekintendők.

A birói illetőség ellen egyedül ötöd rendü alperes részéről tetetett kifogás, melyet azonban elvetni kellett, —

mert a csödtörvény 26—37. § alapján indított megtámadási keresetek illetőségére nézve a törvény intézkedést nem tartalmazván, birói gyakorlat szerint a törvénykezési rendtartás általános szabályait kellett irányadóul venni. Az 1868. LIV. t.-cz. 35. § joghasonlatosságánál fogva pedig az esetben, ha a megtámadási kereset biztosítási vagy kielégítési végrehajtás ellen — mely ily esetben a közadós jogcselekményét képezi — intéztetik, az azon tvszék előtt indítható, mely a megtámadott végrehajtást elrendelte, melynek hatásköre a dolog természetéből kifolyólag az általa elrendelt végrehajtásnak hatályon kívül helyezésére is kiterjed; minthogy pedig a keresetben felsorolt 7321., 7322—7377. és 7381/1890. sz. a. ezen kir. tvszék mint váltóbiróság által elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtások támadtattak meg, ennél fogva ezen kir. tvszék mint váltóbiróság a jelen keresettel megtámadott végrehajtások hatályon kívül helyezésére is illetékes. A megtámadási keresetnek, midőn az az 1881. XVII. t.-cz. 27. §-ra alapittatik, legfőbb feltétele, hogy annak, ki a közadósnek javára végrehajtást foganatosított, már a foganatosításban a fizetések megszüntetéséről tudomása volt legyen.

A csödtörvény 27. § 2. pontja azt, hogy a hitelező a közadóstól kielégítést vagy biztosítást el ne fogadhasson, ahhoz köti, hogy a közadósnek fizetéseképtelensége és a fizetésnek általa történt megszüntetése ennek valamely ténye által nyilvánuljon.

A—B és neje ellen 1890. szeptember 1-től 1890. szeptember 4. napjáig tömegesen vezetett végrehajtásokról felvett a keresethez E) alatt csatolt jkönyv különösen közadósok ellen a csődnek megnyitása által megállapított, hogy a közadósoknak vagyona tartozásaiknak kielégítésére elégtelen, — minthogy pedig közadósok a végrehajtások folyamán nem fizettek, hanem javaiknak zár alá vételét türték, — ekkor már közbe jött oly tényök, melyből a végrehajtató I—IV. rendü alperesek a közadósok fizetéseinek megszüntetését okszerűen következtethessék, —

ezeknél fogva a jelen megtámadási keresetnek alapfeltételét

bebizonyítottanak venni és az 1890. évi 7321., 7322., 7377. és 7381. sz. végzéseket folytán foganatosított foglalatásokat figyelemmel arra, hogy V. r. alperes Dr. B—A. mint a 9297. sz. jelentés szerinti engedményes az engedményező elődöknek jogaiba lépve, az engedményezőknél több jogot és kedvezményt nem igényelhet, a csődhitelezőkkel szemben alperesek irányában hatálytalanoknak kimondani kellett.

A B—A. ötödrendű alperesnek a törvénykezési rendtartás 74. §-ra alapított azon védekezése, hogy a jogalap mindenik alperes irányában nem ugyanaz, és a kereset nem alapszik minden megperlettel közös hasonnemű ügyleten, és hogy ötödrendű alperes a többinél közös perbe nem vonható, mivel a többire alperesség nem foroghat fenn, figyelembe nem vétethetett, —

mert a megtámadott végrehajtási zálogjogot mindegyike ötödrendű alperesre Dr. B—A-ra ruháztatván át, ugyanezen egy személy által birtokoltatnak és azoknak mindegyike váltó végrehajtásokból származik.

Dr. B—A-nak azon ellenvetése, hogy felperes kereskedelmi eljárást kérvén, a bíróság hivatalból indította meg a peres eljárást, amennyiben a váltóügyekben követendő eljárást szabályozó igazságügyministeri rendelet szerinti tárgyalást rendelte el, figyelemre szintén nem méltathatott, —

mert a kereset váltóbírósághoz intéztetvén, a váltóbíróság pedig a számára előírt rendelet szerint járt el, melyben a felek kérelme irányul nem szolgálhat ;

végre Dr. B—A-nak viszonzválaszában felhozott azon állítása, hogy a csödkérvény 1890. szeptember 18-án adatott be, a 7715/1890. sz. kérvényre vezetett íktatói feljegyzéshez képest, mely 1890. szeptember 15-én történt, valótlanak bizonyult be.

A győri kír. ítélőtábla. Az e. b. ítéletét, amennyiben az ötödrendű alperes által a kereset halmazottsága miatt emelt kifogásnak hely nem adatott, helyben hagyja, ellenben az ítéletnek a váltóbírói hatáskör megállapítására vonatkozó részét megváltoztatja, s kimondja, hogy e per az első bíróságnak mint váltóbíróságnak hatáskörébe nem tartozik, de ugyan e bíróságot mint polgári bíróságot e perre illetékesnek kimondja, az ítéletnek a per érdemére vonatkozó többi részét pedig a váltóeljárás 37. § alapján megsemmisíti, s az első bíróságot mint polgári bíróságot az 1881. LIX. t.-cz. 5. § alapján további szabályszerű eljárásra utasítja ; —

okok: V. r. alperesnek a prrt. 74. § alapján a kereset halmazottsága miatt emelt kifogása figyelembe nem vehető, mert a kereset I—IV. r. alperesekkel szemben, kik ily befolyással nem éltek, hasonnemű ügyletekben V. r. alperessel szemben pedig, ki mint az I—IV. r. alperesek engedményese vonatott perbe, ugyanazon jogalapon alapszik, a melyen a többi alperesek vannak perbe vonva.

Az első bíróság tehát ezt a kifogást helyesen mellőzte.

Ellenben az V. r. alperes által a váltóbirói hatáskör ellen emelt kifogásnak az első bírósági ítélet ide vonatkozó részének megváltoztatása mellett helyt kellett adni és pedig minthogy az ügy birói hatáskör hiánya hivatalból is figyelembe veendő, valamennyi alperesre kihatólag, mert váltó eljárásra az e tárgyban 1881. évi 2851. sz. a. kibocsátott igazságügyministeri rendelet 3. § értelmében csupán az azon szakaszban feltárult ügyek tartoznak, melyek között a megtámadási perek nem fordulnak elő, mert ugyanazon rendelet 4. és 37. §-ai kifejezetten kizárják, hogy a 3. §-ban fel nem sorolt ügyekben a váltóbiróság járjon el, s mert az idézett rendelet világos szóhangzásával szemben, mely a váltóbirói hatáskör bármely kiterjesztését még a felek kölcsönös megegyezése esetén is kizárja és oly törvényes intézkedés hiányában, mely a váltó ügyletek vagy váltó végrehajtások hatálytalanítása iránt indított megtámadási pereket a váltóbiróság hatáskörébe utalná, a váltóbirói hatáskört pusztán a dolog természetére való hivatkozással megállapítani nem lehet.

De nem is következik a dolog természetéből, hogy a végrehajtási cselekmények hatálytalanítása iránt indított megtámadási perben a végrehajtást elrendelő bíróság járjon el, mert a megtámadási per nem a végrehajtási eljárás folyománya, hanem az 1881. LX. t. cz. 30. §-ában említett perekből jogalapjára, tárgyára és perhatályára nézve teljesen különböző önálló per, mely — ha váltókövetelés iránt folytatott végrehajtás hatálytalanítására irányul is — nem a váltóügyletben, hanem kizárólag a csődtörvény 1. rész III. fejezetében birja alapját, mert e per a végrehajtás elrendelése ellen nem is irányulhat, hanem csak a közadós cselekményét helyettesítő végrehajtási cselekmény tehát a végrehajtás foganatosítása ellen, a mely pedig már nem a váltóbiróság ténye, mert végre az első bíróság ítéletében elfogadott nézet szerint a végrehajtást elrendelő bíróságok különbözőségéhez képest a legkülönbözőbb ügybíróságok (kisebb polgári peres ügyekben ítélő stb. bíróságok) volnának hivatva a megtámadási perekben eljárni, a mi sem az ügybíróhatáskör kizárólagosságának elvével, sem az ítélkezés egyöntetűi ségének gyakorlati követelményeivel meg nem egyeztethető.

A jelen kereset elbírálására tehát nem a tvszék mint váltóbiróság, hanem ugyanaz mint polgári bíróság van hivatva, mely arra, habár V. r. alperes az első bíróság területén nem lakik, vele szemben is helyileg illetékes, mert 1. és 3. r. alperesek ott lakván, a per a prrt. 32. § értelmében 1. és 3. r. alperesek személyes bírósága előtt V. r. alperes mint engedményesük ellen is meg volt indítható, mert továbbá a jogügyletek vagy jogcselekmények hatálytalanítására irányuló megtámadási perek a prrt. 35. §-ának joghasonlatosságánál fogva azon bíróság előtt is indíthatók, melynek területén a megtámadott jogügylet kötött, vagy a megtámadott jogcselekmény véghez vitetett, ez

esetben pedig a hatálytalanítatni kért kielégítési biztosítási végrehajtások az első bíróság területén foganatosított.

A váltóbírói hatáskör meg nem állapítása következtében a neheztelt ítéletnek a per érdemére vonatkozó részét a váltó-eljárás 37. § alapján megsemmisíteni egyuttal azonban az 1881. LIX. t. cz. 5. § alapján az első bíróságot mint polgári bíróságot további szabályszerű eljárásra utasítani kellett.

A m. kir. kuria. A másodfoku bíróság végzésének megváltoztatásával az első bíróság ítéletének a hatáskör kérdésére vonatkozó része hagyatik helyben, a kir. kuria állandó gyakorlatán alapuló illető indokainál fogva, ennek következtében utasítatik a kir. ítélőtábla, hozzon az ügy érdemében határozatot. (1892. január 14-én 1536./v. 1891.

*

A közkereseti társaság tagjai a társaság képviseletével és az üzlet önálló vezetésével csak a társaság tagját bizhatják meg; más részére adott ilyen megbízás csak cégvezetői megbízásnak tekintetik.

A szegedi kir. törvényszék: Ezen bejelentés elintézését a keresk. társas cégek jegyzékébe következő közkereseti társasági cég magyarul: „T—L. örökösei“ melynek tagjai: özv. T—L.-né szül. B—J. T—M. férj: H—F.-né és ifju T—L. csongrádi ugy T—A. férj: H—Gy.-né félegyházi lakosok gőzmalom, gőzfűrés és hajó tulajdonosok, fa- és köszénkereskedők és a mely vállalat 1888. január 1-én vette kezdetét, bejegyeztetni rendeltetik azon megjegyzéssel, hogy a cég székhelye és telepe Csongrádon van és hogy a cég képviseletére a társasági tagok közül csupán ifj T—A. van jogosítva, a ki céget akként jegyzi, hogy a cég írott szövege alatt saját nevét írja.

Ugyanez alkalommal a H—F. részére adott cégvezetői jogosultság és nevezésének ebbeli minősége és cégjegyzési aláírása is bejegyeztetni rendeltetik.

A bejegyzés és szabályszerű közzététel foganatosítása a cégjegyzék vezetőnek meghagyatik, s erről folyamodók értesíttetnek.

Ezen kérvény folytán s a kereskedelmi törvény 82. § alapján a „T—L. örökösei“ bejegyzet cégnél H—F. cégvezetői minősége és cégjegyzési jogosultsága töröltetni, s egyszersmind V—S. kinevezett cégvezetőnek ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága a kereskedelmi társas cégek jegyzékének I. kötet 235. lapján bejegyeztetni s ezen változás a „Központi Értesítőben“ közzététetni rendeltetik.

A szegedi kir. ítélő tábla: Az e. b. végzésének felfolyamodással megtámadott az a része, a melyszerint H—F. önálló üzletvezetői

minőségének a cégjegyzékbe bejegyzése el nem rendeltetett, megváltoztatik s elrendeltetik, hogy a cégjegyzék vonatkozó lapján következő alszám alatt a 6-ik rovatban kiigazításkép jegyeztessék be, hogy a cég képviselőjére és a cégjegyzésre ifj. T—Lászlón kívül H—F. is önállóan jogosult a kik a céget külön-külön akép jegyzik, hogy a cég szövege alá mindenik saját nevét még pedig H—F. p. p. megjelöléssel írja alá, továbbá elrendeltetik, hogy a cégjegyzék vonatkozó lapján az 5-ik rovatba H—F. neve mellé ifj. T—L. neve is jegyeztessék be, végre hogy a bejegyzések foganatosítása után a bejegyzés hirlapilag közöltessék.

Indokok: A közkereseti társaság tagjai 6040/1888. sz. a. beadott kérvényük szerint az üzlet vezetésével és a cég jegyzésével H—F.-et és ifj. T—L.-e bízták meg, úgy hogy a megbízásból folyó jogokat mind a két megbízott külön önállóan gyakorolja, ennél fogva az első bíróság végzésének azt a részét, a mely szerint a cég képviselőjével és jegyzésével megbízottak közül a H—F. képviselői jogosultságának bejegyzése mellőztetett, megváltoztatni s a H—F. képviselői minőségének és jogosultságának bejegyzését úgy az 1875. december 1-én a kereskedelmi cégjegyzékek berendezési és vezetése tárgyában 26922. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 7. § szerint hivatalból észlelt annak a hiánynak is pótlását elrendelni kellett, a mely szerint a 6040/1888. számú kérvény tartalma az irányadó, már pedig ennek a kérvénynek tartalma szerint H—F. nemcsak cégjegyzési, hanem önálló üzlet-vezetési jogosultságot is nyert, továbbá nem vétetett figyelembe azért, mert a kir. táblának a mai napon 6950/1888. előző szám alatt hozott végzése szerint H—F.-nek önálló üzletvezetői és cégjegyzési jogosultsága a 6050/1888. sz. kérvény alapján megállapítottván, annak a minőségnek és jogosultságnak a cégjegyzékbe leendő bejegyzése elrendeltetett.

A szegedi kir. ítélő tábla: Az első bíróság végzése megváltoztatik, s a 12950. sz. a. beadott „folyamodás“-ban foglalt kérelemnek hely nem adatik, minél fogva az első bíróság annak a végzésének alapján foganatosított cégbejegyzés kitörlésére és további szabályszerű eljárásra utasítottatik.

Indokok: A T—L. örökösei közkereseti társaság tagjai részéről 6090/88. sz. a. beadott kérvény tartalma szerint az üzlet vezetésével és a cég jegyzésével nemcsak ifj. T—L., hanem H—J. is megbízott, ennél fogva a H—J. önálló képviselői jogosultságának megszüntetéséhez a társaság összes tagjainak hozzájárulása volt szükséges. — Szükséges volt továbbá az erre vonatkozó változásnak a cégjegyzékbe leendő bevezetése végett az, hogy a kir. törvényszékhez ez érdemben beadott kérvényt az 1875. XXXVII. t.-cz. 67. § szerint a társaság összes tagjai aláírják. — A 12,950. sz. a. beadott folyamodás pedig, a mely szerint H—J. cégjegyzési jogosultságának kitörlésére kéretik, a társaság összes tagjai által aláírva nincs. Ezekből az indokok-

ból az első bíróság végzését megváltoztatni, a cégjegyzékbe foganatosított bejegyzésnek kitörlését s az e részben további szabályszerű eljárás foganatosítását kellett elrendelni.

Az a körülmény, hogy a cégjegyzékbe H—J.-nek csak cégjegyzési jogosultsága lett bejegyezve, nem vétetett figyelembe a 12,950/891. sz. folyamodás és az erre hozott első bírósági végzés felülbírálásánál, mert a társaság tagjainak egymás irányában megállapított jogaira nézve, nem a cégjegyzékbe nyilvánvalóan tévesen foganatosított bejegyzés, hanem a részükről aláírt és beadott cégjegyzék vonatkozó lapjának 5-ik rovatában csak H—J. jegyeztetett be, mint cégjegyzésre jogosított.

A. m. kir. kuria. I. A másodbíróságnak 6950/891. sz. a. hozott végzése hivatalból megsemmisítették s az elsőfoku bíróságnak 6040/888. sz. végzése hatályában fentartatik.

II. Ugyancsak a másodbíróságnak 6951/891. p. sz. a. hozott végzése megváltoztatik és az első foku bíróságnak 12,950/891. sz. végzése hagyatik helyben.

Ennek folytán az elsőfoku kir. törvyszék utasíttatik, hogy a másodbíróságnak felhívott végzése alapján a cégjegyzékben netán foganatosított bejegyzéseket szabályszerűleg törölje és a törlést a cégjegyzék megfelelő rovataiba a következő alszám alatt jegyezze be s esetleg a „Központi Értesítőben“ tétesse közzé.

Indokok: *A I.*, A cégbejegyzést elrendelő 6040/88. sz. végzés a társas cégnek a cég képviselőjére jogosított ifj. T—L. cég tag kezéhez a felterjesztett iratok közt lévő kézbesítési vevény szerint még az 1888. április 29-én szabályszerűleg kézbesítettven (k. t. 93. §) s a cégnek eme végzés alapján történt bejegyzése is egyidejűleg foganatosítván s törvényes módon közzé tétetven, az eme végzés ellen T—A. mint a társas cégnek egyik tagja részéről csak 1891. július 29-én 15,024. sz. a. benyújtott felfolyamodás nyilvánvalóan elkésve lön beadva, a másodbíróság tehát a fennálló felebbviteli rendszer mellett nem volt jogosítva ezen elkéssett felfolyamodás alapján az immár jogerőre emelkedett első bírósági végzés elbírálásába bocsátkozni, ennél fogva az ezen elkéssett felfolyamodás alapján jogosulatlanul hozott végzését hivatalból kellett megsemmisíteni.

A II., A 6951. sz. a. hozott másodbírósági végzést pedig azért kellett megváltoztatni, mert a keresk. törvénynek a közkereseti társaságok alakítását és a társasági tagok egymásközi jogviszonyait szabályozó összes rendelkezéseiből, jelesül a 65. § 4. pont, továbbá a 77., 79. és 80. §-ban foglalt rendelkezésekből kétségtelen, hogy a társaság tagjai a társaság képviselőjével és az üzletnek önálló vezetésével csak a társaság tagját bizhatják meg, H—J. pedig a társaságnak tagja nem lévén, a neki adott megbízás az üzletnek önálló vezetés jogkörével nem bírhatott, hanem ez a megbízás csakis azzal a hatáskörrel adottnak tekintendő, amely hatáskör a k. t. első rész ötödik címében a cégvezetőt illeti, ami egyébként a jelen társas cég bejegyzésének

alapját képezi 6040/888. sz. beadványból, különösen pedig az ahhoz csatolt szintén a társaságnak valamennyi tagja által aláírt czimpéldányokból is kitűnik, mely utóbbiak szerint H—J. a társaság czégének csakis per procura vagyis czégvezetői minőségben jegyzésére van jogosítva, a társaság képviselőjére jogosítottként pedig e czimpéldányokon is egyedül a társaságnak egyik tagja ifj. T—L. van kitüntetve.

Ezek szerint az eljáró kir. törvényszéknek a társaszcég bejegyzését elrendelő 6040/88. sz. végzése helyes alapon nyugodván, úgy amaz a törvényszék a 12,950/891. sz. a. hozott végzésében a k. t. 82. §-ának megfelelőleg rendelkezett akkor, midőn a társas czég nevében az ennek képviselőjére a fentiek szerint egyedül jogosított czégtag által beadott szabályszerű kérvény folytán H—J. czégvezetői jogosultságának törlését s az újabban kinevezett czégvezetőnek ebbeli minőségét egyidejűleg bejegyeztetni rendelte, az elsőfoku bíróságnak ez a rendelkezése tehát helyben hagyandó volt. (1882. január 8-án. 1531/v. 891.)

*

A már egyszer birói döntés tárgyát képezett váltóra utólag vezetett kezességi nyilatkozatból folyó kereset ellen a res iudicata kifogása nem emelhető.

A nagyszebeni kir. törvényszék: Az 1891. ápril 9-én 2341. sz. a. hozott sommás végzés hatályának fentartása mellett tartoznak alperesek a Szelestyén 1889. május 3-án 500 frtról kiállított váltó alapján mint peresek a kereseti 500 frtos váltó összeget, ennek 1889. nov. 3-ától járó 6% kamatát megfizetni.

Indokok: Alperesek, kiknek kezesi minősége a kereseti váltóra vezetett nyilatkozat folytán, annak tartalma által a váltótörvény 66. §-ának megfelelőleg igazolva van, ez ellen egyedül azon kifogással élnek, hogy ezen váltó egy izben már oly alakban tétetett per tárgyává, mikor azon a kezességi nyilatkozat hiányzott, mi a kifogásokhoz csatolt ítéletek szerint a felperesi kereset elutasítását vonta maga után, ennél fogva felperes most már jogosítva nem volt a már egy izben ítéletileg elbírált váltóra a kezességi nyilatkozatot utólagosan és alperesek beleegyezése nélkül reá vezetni.

Tekintettel azonban arra, hogy a váltó, mint formál ügylet, a váltótörvény által előírt alakosság mellett annak tartalma szerint bírálendő el, a hivatalos fenti ítéleteknek is a kereset visszautasítására a váltónak abbani formai hiánya szolgált alapul, nem pedig az, hogy alperesek a kezességet nem vállalták volna el, mi a váltónak éppen akkori formai hiányánál fogva az elbírálás tárgyát nem képezhetette.

Miután azonban most a váltó a törvényes alakissággal bír, az alperesek kezesi nyilatkozatát tartalmazza, csakis most jöhet elbírálás alá az, hogy a váltó tartalma által igazolt kezesi minő-

ség az az ellen emelt kifogások folytán mennyiben felel meg a létrejött megállapodásnak, minek joghatályát nem gyengítheti a kifogásolt szerinti ítélt dolog, mert ez jelen esetben éppen csakis annak igazolására szolgálhat alapul, hogy a váltón utólagos kitöltés által lett alperesek kezési minősége kitüntetve, minek ellenkezőjét maga felperes sem állítja.

Ennélfogva az utólagos kitöltés ténye által most már nem az képezi az elbírálás tárgyát, hogy mikor történt az, hanem az, hogy nem történt-e az a létrejött megállapodás ellenére.

A megállapodás tényére pedig ellenkező befolyással nem bírhat az, hogy az ítélt dolog után most már alperesek a váltó utólagos kitöltésére bele nem egyeztek, mert a létrejött megállapodás az ítélt dolog előtti időből származik és a szerint bírálendő el.

Mindezeknél fogva és tekintettel arra, hogy most már a váltó tartalmán kívül a felperes által hivatkozott tanúk vallomása szerint is, alperesek kezességi minőségük jogszerűen bizonyítottnak vehető, minek ellenkezőjét alperesek a vt. 93. §-a értelmében egyáltalán nem bizonyították, a sommás végzés hatályában fentartandó volt.

A kolozsvári kir. ítélő tábla: Az e. b. ítéletét megváltoztatja, a váltó-kifogásoknak helyet ad s a nagyszabeni kir. tvszék 1891. ápril 9-én 2341. sz. a. kelt sommás végzésének hatályon kívül helyezése mellett felperest keresetével elutasítja.

Indokok: Alperesek az ítélt dolog (res judicata) kifogással éltek, felhozván, hogy a felperes ugyancsak a jelen váltó alapján mint váltókezesek ellen a váltó tőke és járadéka iránt keresetet indítottak, a melylyel a nagyszabeni kir. törvényszéknek 2952. sz. ítéletével jogérvényesen elutasították.

Tekintve, hogy felperes alperesek amaz állítását, hogy jelen sommás keresetnek és a kifogásokkal megtámadott 2341. sz. sommás végzésnek alapját ugyanazon váltó képezi, melynek alapján 8695. sz. a. sommás keresetét beadván, a jelen kifogásokhoz mellékelte első és másodbirói ítéletek által azzal jogérvényesen elutasítva lett — nem tagadta — és tekintve, hogy a kezességi minőséget kitüntető utólagos kitöltése a váltónak, azt új váltóvá s következképen a kereset új jogalapjára nem minősíti, végül tekintettel arra is, hogy felperesnek a mondott váltóból származó követelése a fentebbiek szerint tehát ítélt dologgá vált, ennek folytán felperes keresetét ugyanazon jogalapon újból meg nem indíthatta.

A m. kir. kuria: A másodfoku bíróságnak neheztelt ítélete megváltoztatik, alpereseknek „ítélt dolog“ miatt emelt kifogása elvettetik és a kolozsvári kir. tábla utasítatik, hogy az ügy érdemében hozzon határozatot.

Indokok: Felperes a nagyszabeni kir. törvényszéknek 2952. sz. a. kelt és a másodfoku bíróság által is helybenhagyott 2f. alatt mellékelte ítélete szerint korábbi keresetével azért utasítta-

tott el, mivel alpereseknek váltó kezessége a váltóra a vt. 66. § rendelkezésének megfelelően reá vezetve nem találtatott, vagyis hiányzott a váltóra a kezességi nyilatkozat. — Ezen hiány miatt tehát abban a perben alpereseknek váltójogi kezességéből folyó felelőssége fenn nem forgott.

A jelenlegi kereset alapjául szolgáló A) alatti váltón azonban ott van alpereseknek kezességi nyilatkozata, mely megfelel a váltótörvény 66. § kívánalmának s így a váltó jelenlegi tartalma szerint alpereseknek a kereseti összegért való váltójogi felelőssége egy új tényre, a váltón levő váltójogi kezességre van alapítva.

Ez a tény az előbbi perben elbírálás tárgyát nem is képezhette, ennél fogva alpereseknek az ítélt dolog (res judicata) miatt emelt kifogását, mint alaptalant, mellőzni kellett.

Minthogy pedig a másodfoku bíróság a jelen keresetet érdemi részében felülvizsgálat tárgyává nem tette, ugyanez ez irányban való határozathozatalára utasítandó volt. (1892. febr. 5-én 1303.)

BIZTOSITÁSI SZEMLE.

A biztosítási törvényhozás a külföldi államokban.*

(Befejezés.)

VII. Svájc.

A biztosítási közigazgatás tekintetében az európai államok közt Svájc bír a legtökéletesebb törvényhozással.

Az 1874-iki svájci szövetségi alkotmány a magánbiztosítási vállalatok feletti felügyelettel és azokra vonatkozó törvényhozással a szövetséget bízta meg. Ezen megbízás folytán a szövetségi statisztikai hivatal 1877-ik évben utasítást nyert, hogy egy biztosítási törvény meghozatala végett szükséges anyagot összegyűjtse. A statisztikai hivatal igazgatója erre a svájci kantonok és az összes európai államok biztosítási törvényeit összeállította; az amerikai Egyesült-Államokra nézve ilyen gyűjtemények már előbb léteztek. Szüksége volt azonban ezenfelül a biztosító társaságok állapotára vonatkozó statisztikára és e célból a statisztikai hivatal vezetője kérdőpontokat szerkesztett és azokat egy hatóságilag egybehívott szakértekezleten tárgyalni kívánta; a biztosító társaságok képviselői azonban minden felvilágosítást megtagadtak, minél fogva el kellett attól tekinteni, hogy a törvénybe a biztosító társaságok ügködésére vonatkozó részletes intézkedések felvételének, pedig ez reájuk nézve sokkal előnyösebb lett volna, mert emígy a törvényhozásnak egy általa ismeretlen tényezővel kellvén számolni, a felügyelet súly-

* Előző közlemények a 10., 11. és 12-ik számokban.